

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní

Obchod s elektřinou a plynem v České republice

Martina Jasinková

Bakalářská práce

2011

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Akademický rok: 2010/2011

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Martina JASINKOVÁ**
Osobní číslo: **E08638**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Management podniku - Management malých a středních podniků**
Název tématu: **Obchod s elektřinou a plynem v České republice**
Zadávací katedra: **Ústav ekonomiky a managementu**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

1. Cíl bakalářské práce
2. Legislativa upravující obchod s elektřinou a plynem v ČR
3. Obchodování s elektřinou a plynem
4. Současná situace na trhu
5. Budoucí vývoj na trhu
6. Vyhodnocení a vlastní návrhy

Rozsah grafických prací: -
Rozsah pracovní zprávy: cca 30 stran
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

1. MUSIL, Petr. Globální energetický problém a hospodářská politika. Praha: C. H. Beck, 2009. 224 s. ISBN 978-80-7400-112-3.
2. MACHKOVÁ, Hana, et al. Mezinárodní obchod a marketing. 1. Praha: Grada Publishing, 2002. 268 s. ISBN 80-247-0364-5.
3. KADRNOŽKA, Jaroslav. Energie a globální oteplování: Země v proměnách při opatřování energie. Brno: VUTIUM, 2006. 189 s. ISBN 80-214-2919-4.
4. WILLIAMS, Larry. Kompletní průvodce obchodováním komodit. Praha: CFV, 2009. 280 s. ISBN 978-80-903874-2-3.
5. ŠTOLL, Ivan. Energie pro 21. století. ČVUT 1992. 315 s. ISBN 80-01-00817-7

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Josef Novotný**
Ústav ekonomiky a managementu

Datum zadání bakalářské práce: **24. června 2010**
Termín odevzdání bakalářské práce: **30. dubna 2011**

doc. Ing. Renáta Myšková, Ph.D.
děkanka

L.S.

doc. Ing. Marcela Kožená, Ph.D.
vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 25. června 2010

Prohlášení autora

Prohlašuji:

Tuto práci jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, která jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Nesouhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně.

V Pardubicích dne 07. dubna 2011

Martina Jasinková

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala panu Ing. Josefu Novotnému za čas, ochotu a cenné připomínky, které mi při vedení bakalářské práce poskytl.

Souhrn

Bakalářská práce se zaměřuje na téma obchodu s komoditami, kterými jsou elektřina a plyn, na území České republiky. Na toto téma je nazíráno z pohledu fyzické nebo právnické osoby, která by v energetickém odvětví hospodářství státu chtěla začít obchodovat. Jsou zde uvedeny podmínky podnikání v tomto odvětví, možnosti nákupu a prodeje uvedených komodit, principy fungování jednotlivých trhů, metodika tvorby cen. Cílem bakalářské práce je charakterizovat současnou situaci na domácím trhu s elektřinou a plynem a odhadnout budoucí vývoj v tomto odvětví.

Klíčová slova

elektřina, plyn, komodita, obchod, trh

Title

Electricity and gas trading in the Czech Republic

Abstract

This bachelor's thesis focuses on the trading with commodities like an electricity and a gas on the territory of the Czech Republic. On this theme is regarded from the point of view of an individual person or a juridical person which would like to start business in the energy sector of country economy. There are given conditions of business in this sector, possibilities of purchase and sale of mentioned commodities, principles of working of particular markets, methodology of pricing. The main aim of this bachelor's thesis is to characterize the present situation on a domestic market with an electricity and a gas and future development of this sector.

Key words

electricity, gas, commodity, trading, market

Obsah

Úvod	8
1. Legislativa upravující obchod s elektřinou a plynem v České republice.....	9
2. Podnikání v energetických odvětvích.....	12
2.1. Předmět podnikání.....	12
2.2. Dodavatel poslední instance	12
2.3. Licence pro podnikání v energetických odvětvích.....	13
3. Obchodování s elektřinou a plynem v ČR	17
3.1. Trh s elektřinou	17
3.1.1. Účastníci trhu s elektřinou	18
3.1.2. Smlouvy mezi účastníky trhu s elektřinou.....	21
3.1.3. Obchod s elektřinou.....	23
3.1.4. Ceny elektřiny	25
3.2. Trh s plynem	26
3.2.1. Účastníci trhu s plynem	26
3.2.2. Smlouvy mezi účastníky trhu s plynem.....	27
3.2.3. Obchod na trhu s plynem.....	28
3.2.4. Principy fungování trhu s plynem	28
3.2.5. Ceny plynu.....	29
3.3. Komoditní burzy	30
4. Současná situace na trhu	32
4.1. Postup změny dodavatele elektřiny.....	35
4.1.1. Společnost BSJ Czech, s. r. o.....	38
5. Budoucí vývoj na trhu.....	41
6. Vyhodnocení a vlastní návrhy	44
Závěr	46
Seznam použité literatury	47
Seznam obrázků	49
Seznam grafů.....	49
Seznam tabulek	49
Seznam příloh.....	49

Úvod

Ve 21. století je elektrická energie nezbytnou součástí života moderního světa. Poslední desítky let roste význam využívání plynu jako dalšího zdroje energie. Dnešní člověk si život bez elektrické energie a zemního plynu umí těžko představit, proto jsou tyto dvě komodity nepostradatelnou součástí našich každodenních životů.

V roce 2009 se na českém trhu s elektřinou poprvé projevila konkurence v segmentu domácností. Nejen na českém trhu se v posledních letech rozmohl počet obchodníků s elektřinou a plynem, jejichž cílem je získání zákazníků od tradičních dodavatelů těchto komodit. Vzhledem k jejich neustále rostoucímu počtu se zdá obchod s elektřinou a plynem jako velmi atraktivní způsob podnikání.

První část bakalářské práce je zaměřena na legislativu, která upravuje problematiku obchodování s elektřinou a plynem. Zaměřuje se především na právní úpravu podnikání v energetických odvětvích.

Druhá část práce pojednává o účastnících trhu s elektřinou a plynem, smlouvách mezi nimi, o skladbě cen jednotlivých komodit a o způsobech obchodování s danými komoditami.

Další část práce je zaměřena na zhodnocení současné situace obchodování s elektřinou a plynem na domácím trhu, na odhad budoucího vývoje v tomto odvětví a zejména na analýzu způsobu změny dodavatele elektřiny individuálním zákazníkem.

Cílem bakalářské práce je charakterizovat obchod s elektřinou a plynem na území České republiky včetně podmínek podnikání v energetickém odvětví v České republice, seznámit se se specifiky obchodu s elektřinou a plynem, zhodnotit současnou situaci na českém trhu a na konkrétním příkladu odběratele zmiňovaných komodit nastínit algoritmus změny dodavatele.

1. Legislativa upravující obchod s elektřinou a plynem v České republice

První pololetí roku 2009, kdy Česká republika historicky poprvé předsedala Radě Evropské unie, se zapsalo nejen do historie České republiky, ale i do české energetiky, jako velmi významné. Hlavní programové priority českého předsednictví byly vyjádřeny třemi „E“ - Ekonomika, Energetika a Evropská unie ve světě. Je evidentní, že energetika byla a bude i nadále jednou z klíčových oblastí. Závěry, které se promítají do evropské legislativy, se následně objevují i v české energetické legislativě v rámci harmonizace evropského práva.

Obchod s elektřinou a plynem je v České republice upraven řadou zákonů, prováděcích vyhlášek, evropských směrnic a dalšími dokumenty (cenová rozhodnutí, nařízení vlády).

Přehled legislativy upravující problematiku elektroenergetiky v České republice je uveden v následujícím výčtu:

- **Zákon č. 458/2000 Sb.**, o podmínkách a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon),
- **Zákon č. 670/2004 Sb.**, kterým se mění zákon č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů,
- **Zákon č. 91/2005 Sb.**, úplné znění zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů, jak vyplývá ze změn provedených zákonem č. 151/2002 Sb., zákonem č. 262/2000 Sb., zákonem č. 278/2003 Sb., zákonem č. 356/2003 Sb. a zákonem č. 670/2004 Sb.,
- **Zákon č. 158/2009 Sb.**, kterým se mění zákon č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změnách některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a o změně některých zákonů,

- **Zákon č. 314/2009 Sb.**, úplné znění zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů, jak vyplývá z pozdějších změn,
- **Zákon č. 406/2006 Sb.**, úplné znění zákona č. 406/2000 Sb., o hospodaření energií, jak vyplývá z pozdějších změn,
- **Zákon č. 180/2005 Sb.**, o podpoře výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie,
- **Vyhláška č. 454/2008 Sb.**, o pravidlech trhu s elektřinou, zásadách tvorby cen za činnosti operátora trhu s elektřinou a provedení některých dalších ustanovení energetického zákona, ve znění pozdějších předpisů.

Přehled legislativy upravující problematiku plynárenství v České republice je uveden v následujícím výčtu:

- **Úplné znění zákona č. 458/2000 Sb.**, o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon),
- **Vyhláška č. 334/2009 Sb.**, o stavech nouze v plynárenství,
- **Vyhláška č. 251/2001 Sb.**, o pravidlech provozu přepravní soustavy a distribučních soustav v plynárenství,
- **Vyhláška č. 365/2009 Sb.**, o pravidlech trhu s plynem.

Dalším právním předpisem je Státní energetická koncepce, která byla schválena vládou České republiky 10. března 2004. Koncepce definuje priority a cíle naší země v energetickém sektoru a popisuje konkrétní realizační nástroje energetické politiky státu. Součástí koncepce je i výhled do roku 2030¹.

V roce 2009 se v České republice zdokonalovala legislativa v sektoru energetiky. Nejvýznamnějším krokem v tomto směru byla komplexní novela energetického zákona, která vstoupila v platnost 5. července 2009. Novelou bylo dosaženo harmonizace tohoto zákona s právními předpisy pro energetiku, které přijala Evropská unie od roku 2004, novela dále zjednodušila postupy a praxi pro podnikatele a vstup do podnikání

¹ Ministerstvo průmyslu a obchodu [online]. 2010. Dostupné z WWW: <www.mpo.cz>.

v energetických odvětvích, snížila administrativní zátěž kladenou na podnikatele, zejména z důvodů regulace v energetických odvětvích.

Jednou z nejdůležitějších novel vyhlášek je poměrně rozsáhlá novela vyhlášky o pravidlech trhu s elektřinou. Nová právní úprava pravidel trhu s elektřinou a pravidel trhu s plynem je účinná od 1. ledna 2010².

² Národní zpráva České republiky o elektroenergetice a plynárenství za rok 2009 [online]. Dostupné z WWW: <www.mpo.cz>.

2. Podnikání v energetických odvětvích

2.1. Předmět podnikání

Podle zákona č. 314/2009 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů je předmětem podnikání v energetických odvětvích výroba elektřiny, přenos elektřiny, distribuce elektřiny a obchod s elektřinou, činnosti operátora trhu, výroba plynu, přeprava plynu, distribuce plynu, uskladňování plynu a obchod s plynem.

Předmětem obchodu s elektřinou a plynem je nákup a prodej těchto komodit smluvnímu odběrateli a poskytování dalších služeb.

Podnikat v energetických odvětvích na území České republiky mohou za podmínek stanovených energetickým zákonem fyzické či právnické osoby, kterým byla udělena licence příslušným úřadem.

Podle zákona o živnostenském podnikání, obchod s elektřinou, obchod s plynem není považován za živnost³.

2.2. Dodavatel poslední instance

Dodavatelem poslední instance uvnitř vymezeného území držitele licence na distribuci elektřiny nebo plynu, jehož zařízení je připojeno k přenosové nebo k přepravní soustavě, je držitel licence na obchod s elektřinou nebo na obchod s plynem, který je nebo byl součástí téhož vertikálně integrovaného podnikatele nebo vertikálně integrovaného plynárenského podnikatele, jako je držitel licence na distribuci elektřiny nebo na distribuci plynu ve vymezeném území, kde se nachází odběrné místo.

Dodavatel poslední instance dodává elektřinu nebo plyn zákazníkovi, jehož dodavatel elektřiny nebo plynu pozbyl oprávnění nebo možnost dodávat elektřinu nebo plyn nebo ukončil dodávku elektřiny nebo plynu. Tato povinnost vzniká dnem, kdy operátor trhu oznámí dodavateli poslední instance registrační číslo odběrného místa dotčeného zákazníka, v němž nikdo neodpovídá za odchylku. Okamžikem zahájení

³ Zákon č. 455/1991 Sb.: o živnostenském podnikání. § 2 (cit. listopad, 15., 2010)

dodávky elektřiny nebo plynu dodavatelem poslední instance jsou ukončeny dodávky elektřiny nebo plynu původním dodavatelem zákazníkovi⁴.

Obchodník s elektřinou má právo na poskytnutí přenosu nebo distribuce elektřiny, právo nakupovat elektřinu od držitelů licence na výrobu a od držitelů licence na obchod na území České republiky nebo z jiných států a prodávat ji ostatním účastníkům trhu s elektřinou na našem území nebo do jiných států.

Obchodník s plynem má právo nakupovat a prodávat plyn ostatním účastníkům na místním trhu s plynem, nakupovat plyn z jiných států a prodávat plyn do jiných států⁵.

2.3.Licence pro podnikání v energetických odvětvích

Pro obchod s elektřinou a plynem je nutné nejen získání podnikatelského oprávnění. Pro výkon své podnikatelské činnosti musí obchodník s elektřinou a plynem získat Licenci pro podnikání v energetických odvětvích.

Licence je chápána jako povolení k určité činnosti ve smyslu živnostensko-právním. Právo podnikat v energetických odvětvích na území České republiky může pouze subjekt, kterému byla udělena licence od Energetického regulačního úřadu.

Podmínky udělení licence

Podmínkou pro udělení licence fyzické osobě je dosažení věku 18 let, úplná způsobilost k právním úkonům, bezúhonnost, odborná způsobilost nebo ustanovení odpovědného zástupce.

Fyzická nebo právnická osoba žádající o udělení licence musí prokázat, že má finanční a technické předpoklady k zajištění výkonu licencované činnosti.

- Bezúhonnost

Za bezúhonného se považuje ten, kdo nebyl pravomocně odsouzen pro trestný čin spáchaný úmyslně k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v trvání alespoň 1 roku, pro trestný čin spáchaný úmyslně, jehož skutková podstata souvisí s podnikáním a pro trestný

⁴ Zákon č. 458/2000 Sb.: o podmínkách a o výkonu státní správy v energetických odvětvích. § 12a (cit. listopad, 15., 2010)

⁵ Zákon č. 458/2000 Sb.: o podmínkách a o výkonu státní správy v energetických odvětvích. § 61 (cit. listopad, 15., 2010)

čin spáchaný z nedbalosti, jehož skutková podstata souvisí s předmětem podnikání v energetice.

- Odborná způsobilost

Odbornou způsobilostí pro udělení licence se rozumí ukončené vysokoškolské vzdělání technického směru a 3 roky praxe v oboru nebo úplné střední odborné vzdělání technického směru s maturitou a 6 roků praxe v oboru.

- Odpovědný zástupce

Odpovědný zástupce odpovídá za výkon licencované činnosti a musí splňovat výše uvedené podmínky pro udělení licence. Funkci odpovědného zástupce lze vykonávat vždy jen pro jednoho držitele licence.

Je-li držitel licence právnickou osobou, je vždy povinen ustanovit odpovědného zástupce. Je-li držitel licence fyzickou osobou, je povinen ustanovit odpovědného zástupce v případě, že sám nesplňuje podmínku odborné způsobilosti. Odpovědným zástupcem právnické osoby nesmí být člen dozorčí rady nebo jiného kontrolního orgánu. Ustanovení odpovědného zástupce držitele licence schvaluje Energetický regulační úřad.

- Finanční předpoklady

Finančními předpoklady se rozumí schopnost žadatele finančně zabezpečit provozování činnosti, na kterou je vyžadována licence, a schopnost zabezpečit závazky nejméně na období 5 let.

Žádost o licenci

Podle energetického zákona se licence uděluje na základě písemné žádosti.

Žádost o udělení licence fyzické osobě musí obsahovat:

- a) jméno a příjmení, trvalý pobyt, rodné číslo, je-li ustanoven odpovědný zástupce, uvádí se tyto informace i o jeho osobě,
- b) předmět, místo a rozsah podnikání, seznam provozoven,
- c) obchodní firmu, je-li žadatel zapsán do obchodního rejstříku, uvádí se taktéž identifikační číslo, jestliže mu bylo přiděleno,
- d) požadovanou dobu, na kterou má být licence udělena, navrhovaný termín zahájení výkonu licencované činnosti.

Žádost o udělení licence právnické osobě musí obsahovat:

- a) obchodní firmu nebo název, sídlo, jméno a příjmení, rodné a identifikační číslo, pokud byla přidělena, bydliště osoby nebo osob, které vykonávají funkci statutárního orgánu nebo jsou jeho členy, způsob, jakým jednají jménem právnické osoby,
- b) předmět, místo a rozsah podnikání, seznam provozoven,
- c) identifikační číslo, bylo-li právnické osobě přiděleno,
- d) údaje týkající se odpovědného zástupce,
- e) požadovanou dobu, na kterou má být licence udělena a navrhovaný termín zahájení výkonu licencované činnosti.

K žádosti o licenci se připojují kopie zakládacích listin nebo výpis z obchodního rejstříku, doklady prokazující odbornou způsobilost fyzické osoby a odpovědného zástupce, doklady prokazující finanční a technické předpoklady, prohlášení odpovědného zástupce, že souhlasí s ustanovením do funkce a že není ustanoven do této funkce pro licencovanou činnost u jiného držitele licence. V případě, že žadatel o licenci k žádosti nepřipojí doklady pro prokázání finančních předpokladů, že nemá nedoplatky na daních, poplatcích, cle nebo nedoplatky na pojistném na sociálním zabezpečení a na příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, Energetický regulační úřad si tyto informace vyžádá od příslušných orgánů nebo tyto skutečnosti ověří v informačním systému veřejné správy.

Žadatel o licenci je povinen neprodleně Energetickému regulačnímu úřadu ohlásit změny údajů uvedených v žádosti o licenci a v dokladech připojených k žádosti, které nastaly po podání této žádosti.

Udělení licence

O udělení licence rozhoduje Energetický regulační úřad. Licenci uděluje v případě splnění podmínek pro její udělení. Rozhodnutí o udělení licence má vždy písemnou podobu a musí obsahovat zákonem stanovené údaje.

Seznam rozhodnutí o udělení, změně nebo zrušení licence a obsah těchto rozhodnutí s výjimkou údajů, které jsou předmětem obchodního tajemství, zveřejňuje Regulační úřad v Energetickém regulačním věstníku.

Zánik licence

Licence pro podnikání v energetických odvětvích může zaniknout několika způsoby. Tato licence může zaniknout:

- a) u fyzických osob smrtí nebo prohlášením za mrtvého,
- b) zánikem právnické osoby,
- c) uplynutím doby, na kterou byla licence udělena.

Energetický regulační úřad může licenci zrušit, pokud její držitel přestal splňovat podmínky pro její udělení podle energetického zákona, pokud držitel porušoval povinnosti stanovené tímto zákonem a ohrožuje tím život, zdraví, nebo majetek osob, pokud držitel při výkonu licencované činnosti závažným způsobem porušuje právní předpisy s touto činností související a pokud o zrušení držitel písemně požádal. Energetický regulační úřad může licenci zrušit v případě zjištění, že její držitel nezačal licencovanou činnost v termínu stanoveném v rozhodnutí o udělení licence, nebo v případě, že nevykonává licencovanou činnost po dobu delší než 24 měsíců.

Práva a povinnosti držitelů licence

Držitel licence je povinen vykonávat licencovanou činnost tak, aby byla zajištěna spolehlivá a trvale bezpečná dodávka energie, je povinen předkládat Energetickému regulačnímu úřadu údaje pro rozhodnutí o cenách, je povinen zajistit, aby práce spojené s výkonem licencované činnosti byly prováděny osobami s odbornou způsobilostí. Dále je držitel licence povinen poskytovat Ministerstvu průmyslu a obchodu České republiky, Energetickému regulačnímu úřadu a Státní energetické inspekci pravdivé a úplné informace a podklady nezbytné pro výkon jejich zákonem stanovených oprávnění, je povinen zachovávat mlčenlivost o skutečnostech charakteru obchodního, technického a finančního, o kterých se dozvěděl od svých zákazníků⁶.

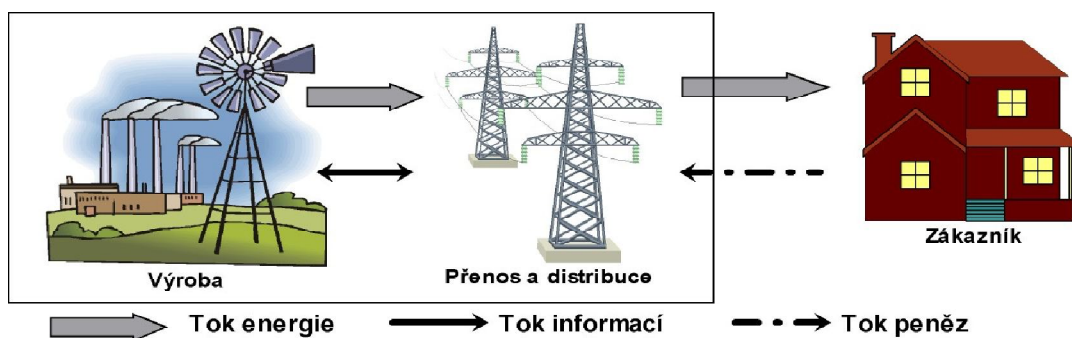
⁶ Zákon č. 458/2000 Sb.: o podmínkách a o výkonu státní správy v energetických odvětvích (cit. listopad, 15., 2010)

3. Obchodování s elektřinou a plynem v ČR

3.1. Trh s elektřinou

Elektrická energie je základem národního hospodářství každého státu. Díky její nenahraditelnosti v konečném užití (domácí spotřebiče, informační a telekomunikační zařízení, řada aplikací v průmyslu) její spotřeba stále roste. V celé Evropě, před začátkem liberalizace trhu na počátku 90. let, byly dodávky v dané geografické oblasti zajišťovány jedinou, vertikálně integrovanou společností, zahrnující všechny oblasti elektroenergetiky – od výroby, přes přenos až po distribuci elektrické energie.

Obrázek č. 1: Vertikálně integrovaný systém

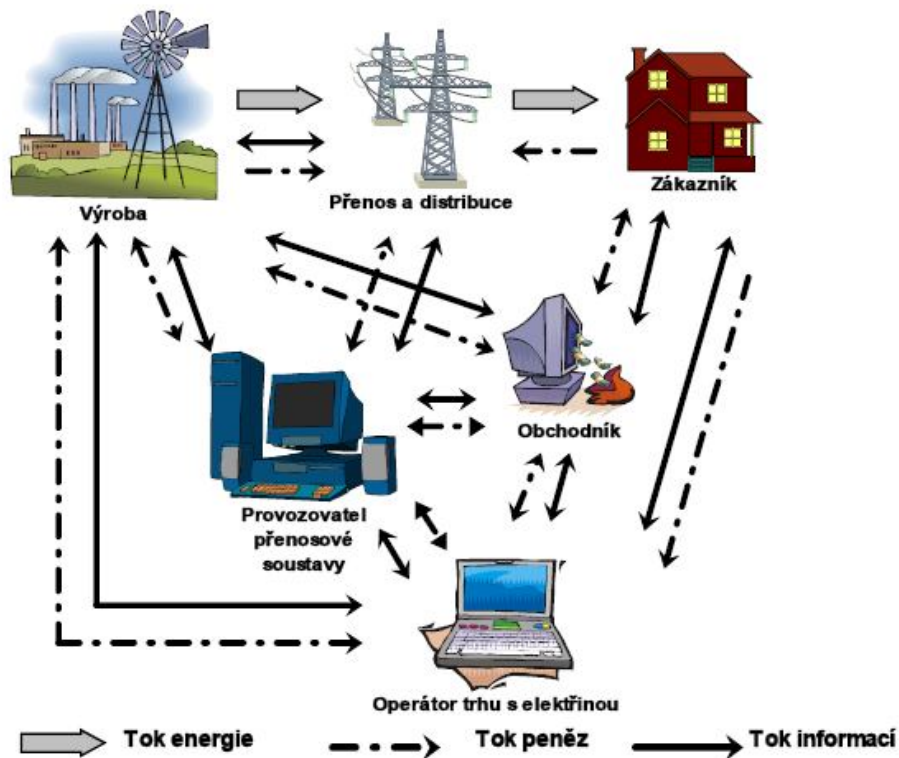

Zdroj: CHEMIŠINEC, Igor A KOLEKTIV. *Obchod s elektřinou*.

Liberalizace odvětví vedla k rozšíření trhu s elektrickou energií o další subjekty, které si konkurují na trhu s elektrickou energií a zároveň nesou všechna investiční rizika. Charakteristickými znaky liberalizovaného energetického odvětví je možné vyjádřit následujícími podmínkami a skutečnostmi: existence legislativy umožňující podnikání v energetice, uskutečnění privatizace v sektoru energetiky, vytvoření konkurenčního prostředí, podnikové strategie jsou zaměřeny na strategii odbytu, existence nových informačních technologií, uplatnění marketingu a zákaznických modelů chování energetické společnosti, potřeba průhlednosti trhu energie a průhlednost toku financí⁷.

⁷ CHEMIŠINEC, Igor A KOLEKTIV. *Obchod s elektřinou*. s. 18

Obrázek č. 2: Schéma liberalizovaného trhu s elektrickou energií

Zdroj: CHEMIŠINEC, Igor A KOLEKTIV. *Obchod s elektřinou*.

Trh s elektřinou je poměrně složitě strukturované prostředí, kde dochází k nákupu a prodeji elektřiny a s tím spojených služeb – připojovacích, měřicích, regulačních a ochranných.

Elektřina jako obchodovatelná komodita má svoje specifika. U běžného zboží existuje objednávka, čekací doba, doprava a vydání zboží. To u elektřiny neplatí. V propojené elektrizační soustavě nelze zajistit dodávku určitého výrobce určitému zákazníkovi, přesto působí na trhu s elektřinou ekonomický zákon nabídky a poptávky⁸. V tomto textu se budeme zaměřovat na velkoobchod s elektrickou energií.

3.1.1. Účastníci trhu s elektřinou

Základní strukturu trhu s elektřinou tvoří výrobní, přenosová soustava, distribuční soustavy a spotřebitelé elektřiny. Dalšími účastníky trhu jsou obchodníci s elektřinou,

⁸ Skupina ČEZ, Encyklopedie energetiky: Energie ze všech stran, s. 41

operátor trhu s elektřinou. Funkce regulující trh s elektřinou má Energetický regulační úřad. Elektřina se může dopravovat také přímo mezi výrobcí a konečnými zákazníky po tzv. přímých vedeních. Všechny druhy smluv musí být nahlášeny operátorovi trhu, který provádí konečné zúčtování včetně vypořádání odchylek, které vznikly v elektrizační soustavě.

Účastníci trhu s elektřinou - výrobci elektřiny, provozovatelé přenosové soustavy, provozovatelé distribučních soustav a obchodníci s elektřinou - musí být držiteli příslušné licence. Způsob udělení licence a nakládání s ní upravuje vedle energetického zákona příslušná vyhláška Energetického regulačního úřadu, kterou se stanoví podrobnosti udělování licencí pro podnikání v energetice.

Účastníky trhu s elektřinou můžeme rozdělit do dvou skupin:

- základní účastníci – výrobci, obchodníci a koneční zákazníci,
- zvláštní účastníci – provozovatelé přenosové soustavy, provozovatelé distribučních soustav, nezávislý operátor soustavy, operátor trhu.

Výrobce elektřiny

Největší podíl na výrobě elektřiny v České republice mají uhelné a jaderné elektrárny. Hlavním výrobcem elektřiny u nás je energetická společnost ČEZ, a. s.. Dalšími velkými tuzemskými výrobci jsou například Elektrárny Opatovice, a. s. a Sokolovská uhelná, a. s.. Elektřina se vyrábí rovněž v průmyslových podnicích, teplárnách, ve spalovnách odpadů, neustále se zvyšuje podíl výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů.

Obchodník s elektřinou

Obchodník s elektřinou je fyzická nebo právnická osoba, která je držitelem licence na obchod s elektřinou. Nakupuje elektřinu za účelem dalšího prodeje. Obchodník s elektřinou ale nemusí elektřinu vyrábět ani vlastnit síť. Na území ČR působí mnoho subjektů, které s elektřinou pouze obchodují. Obchodníci s elektřinou nakupují elektřinu od držitelů licence na výrobu a obchod a prodávají ji účastníkům trhu. Rovněž mohou elektřinu nakupovat v zahraničí a prodávat elektřinu do zahraničí. Obchodník musí respektovat pravidla trhu, kodexy přenosových a distribučních soustav.

Konečný zákazník

Koneční zákazníci kupují elektřinu pro vlastní spotřebu. Na otevřeném trhu s elektřinou si každý oprávněný zákazník může vybrat svého dodavatele. Oprávněný zákazník je fyzická nebo právnická osoba, která má právo přístupu k přenosové soustavě a distribučním soustavám za účelem volby svého dodavatele (obchodníka)⁹.

Provozovatel přenosové soustavy

Přenos a distribuce elektřiny mají charakter takzvaného přirozeného monopolu. Spotřebitelé jsou většinou připojeni právě k přenosovým nebo distribučním sítím a nemají jinou možnost odběru elektřiny.

Přenosová soustava, kde působí provozovatel přenosové soustavy ČEPS, a. s., zabezpečuje přenos elektřiny na velké vzdálenosti v České republice a hlavní spojení se zahraničními přenosovými soustavami.

Provozovatel distribuční soustavy

Distribuční soustavy zabezpečují distribuci elektřiny až ke konkrétnímu konečnému spotřebiteli. V České republice existuje uskupení rozvodných elektroenergetických společností, kterými jsou ČEZ Distribuce, a. s., PREdistribuce, a. s. a E.ON Distribuce, a. s..

Operátor trhu

Operátor trhu je akciová společnost založená státem, která na základě licence udělené Energetickým regulačním úřadem zajišťuje komplexní služby na trhu s elektřinou v České republice. Operátor trhu provádí vyhodnocení, zúčtování a vypořádání odchylek subjektů zúčtování, předává skutečné hodnoty pro účely fakturace a zajištění procesu změny dodavatele oprávněného zákazníka a zajištění procesu změny smluvních vztahů týkajících se dodávky elektřiny účastníků trhu s elektřinou. Operátor trhu dále zpracovává měsíční a roční zprávy o trhu s elektřinou v ČR.

⁹ Skupina ČEZ, Encyklopedie energetiky: Energie ze všech stran, str. 45

3.1.2. Smlouvy mezi účastníky trhu s elektřinou

U smluv týkajících se elektrické energie dochází mezi dodavatelem a zákazníkem často ke sporům, které vznikají jako důsledek nesprávně zvoleného typu smlouvy.

Energetický zákon rozlišuje několik druhů účastníků trhu s elektřinou (viz výše), vždy je potřeba náležitě prozkoumat, která konkrétní smlouva se na daný vztah použije. Náležitosti smluv mezi účastníky trhu s elektřinou vymezuje § 50 energetického zákona.

Energetický zákon uvádí tyto typy smluv:

- smlouva o dodávce elektřiny,
- smlouva o sdružených službách dodávky elektřiny,
- smlouva o připojení,
- smlouva o přenosu elektřiny,
- smlouva o přeshraničním přenosu elektřiny,
- smlouva o distribuci elektřiny,
- smlouva o zúčtování regulační energie,
- smlouva o přístupu na organizovaný krátkodobý trh s elektřinou,
- smlouva o přístupu na vyrovnávací trh s regulační energií,
- smlouva o poskytování podpůrných služeb,
- smlouva o zúčtování odchylek.

V následujícím textu rozebereme některé typy výše uvedených smluv.

Smlouva o dodávce elektřiny

Smlouvou o dodávce elektřiny se zavazuje dodavatel dodávat elektřinu vymezenou výkonem, množstvím a časovým průběhem jinému účastníku trhu s elektřinou a tento jiný účastník trhu se zavazuje za ni zaplatit dohodnutou cenu. Součástí smlouvy o dodávce elektřiny musí být ujednání o odpovědnosti za odchylku. Na začátku smluvního vztahu a na začátku každého období si velkooběratel napredikuje (předpoví, odhadne) svou spotřebu elektřiny na určité období. V případě, že se od této napredikované spotřeby odchýlí (nahoru nebo dolů), vzniká odchylka. Odpovědnost za odchylku na základě

smluvních podmínek může nést jak odběratel, tak dodavatel. V případě, že odpovědnost za odchylku převezme odběratel, zpravidla dostane od svého dodavatele nabídku na nižší cenu za elektřinu. V současné době odpovědnost za odchylku přebírá ve většině případů dodavatel. Ve smlouvě je uvedena míra tolerance v procentech, kdy za odchylku odpovídá dodavatel, po překročení této tolerance je odběrateli napočítána smluvní pokuta.

Smlouva o dodávce elektřiny musí obsahovat následující: výčet odběrných míst, způsoby úhrady plateb za dodávku elektřiny, délku výpovědní doby, oprávnění zákazníka odstoupit od smlouvy, způsoby vyrozumění zákazníka o navrhované změně smluvních podmínek, poučení o právu zákazníka na odstoupení od smlouvy, dobu trvání smlouvy a další ujednané skutečnosti.

Smlouva o sdružených službách dodávky elektřiny

Smlouvou o sdružených službách dodávky elektřiny se zavazuje výrobce nebo obchodník s elektřinou dodávat elektřinu a zajistit na vlastní jméno a na vlastní účet přenos elektřiny, distribuci elektřiny a systémové služby, a oprávněný zákazník se zavazuje zaplatit cenu za dodanou elektřinu, cenu za dopravu elektřiny a související služby. Uzavřením smlouvy o sdružených službách dodávky elektřiny dochází k přenesení odpovědnosti za odchylku na výrobce nebo obchodníka s elektřinou.

Smlouva o připojení

Smlouvou o připojení se zavazuje provozovatel přenosové nebo distribuční soustavy připojit k přenosové nebo distribuční soustavě zařízení výrobce, provozovatele jiné distribuční soustavy nebo konečného zákazníka a umožnit jim dodávku elektřiny. Výrobce, provozovatel jiné distribuční soustavy nebo konečný zákazník se zavazuje uhradit podíl na oprávněných nákladech na připojení.

Smlouva o distribuci elektřiny

Smlouvou o distribuci elektřiny se zavazuje provozovatel distribuční soustavy dopravit pro výrobce, obchodníka s elektřinou nebo oprávněného zákazníka sjednané množství elektřiny a výrobce, obchodník s elektřinou nebo oprávněný zákazník se zavazuje zaplatit regulovanou cenu.

3.1.3. Obchod s elektřinou

Zdroje elektrické energie

V dnešním světě je u kteréhokoliv zboží pro kupujícího (zákazníka) rozhodujícím faktorem cena. Najdou se však i zákazníci, kterým záleží na tom, jakým způsobem a z čeho je vyprodukováno zboží, které se chystají koupit. Ve 20. století si člověk uvědomil, že přírodu, se kterou bychom měli žít v souladu, svým chováním ničíme a měli bychom ji před důsledky lidské činnosti chránit. Proto dnes můžeme koupit ekologické dopravní prostředky, sešity z recyklovaného papíru, potraviny v bio kvalitě, oblečení z bio bavlny. Tak je to i u elektrické energie. Můžeme ji koupit od výrobců, kterým ochrana životního prostředí nic neříká, snaží se ze svých zdrojů získat co největší výnos, na druhé straně jsou takoví výrobci, kteří se vydali šetrnější cestou a vyrábí elektřinu z obnovitelných zdrojů.

Zdroje energie jsou přírodní látky, nebo látky, které mohou obsahovat energii v několika formách (chemické, jaderné). Proto jsou používány na tvorbu energie nebo její přenos. Zdroje energie můžeme dělit na obnovitelné zdroje a neobnovitelné. Z neobnovitelných zdrojů můžeme zmínit fosilní paliva, kterými jsou uhlí, ropa, hořlavé břidlice a písky, rašelina a zemní plyn, jaderné palivo. Z obnovitelných zdrojů můžeme zmínit solární energii, biomasu, větrnou energii, vodní energii, geotermální energii a energii vodíku¹⁰.

Typy obchodů na trhu s elektřinou

Většina elektřiny se nakupuje a prodává na základě dvoustranných (bilaterálních) obchodů, například mezi výrobcem a konečným spotřebitelem (přímé dodávky) nebo mezi výrobcem a obchodníkem a hlavně mezi obchodníkem a konečným spotřebitelem. Tyto obchody se obvykle uzavírají na delší časové období (týden, měsíc, rok nebo bez časového určení) a jsou charakterizovány objemem obchodované elektřiny, jednotkovou cenou a časem, kdy k dodávce dojde. Operátor trhu s elektřinou musí být informován o technických údajích obsažených v uzavřených smlouvách.

Na světových burzách se elektřina rovněž obchoduje ve formě finančních produktů (například opce, forwards, atd.). Tyto produkty jsou nástrojem obchodníků, kteří je využívají pro snížení rizik vyplývajících z obchodování. Elektřina se jako finanční produkt

¹⁰ MUSIL, Petr. Globální energetický problém a hospodářská politika. s. 59.

prodává za předem stanovenou cenu na určité časové období v budoucnosti. V tomto případě ale nemusí vždy dojít k fyzické dodávce elektřiny, ale jen k finančnímu vyrovnání mezi obchodníky, které zajišťuje burza.

Operátor trhu je také organizátorem a provozovatelem krátkodobého denního trhu s elektřinou (systém OKO). Krátkodobý trh se využívá k nákupu nebo prodeji elektřiny jako doplněk dvoustranných obchodů, podle aktuální situace účastníka trhu pro daný den. V systému OKO se obchoduje s elektřinou na 24 hodin následujícího dne, přitom se obchodní partneři vybírají anonymně na základě nabídky a poptávky a uzavření kontraktu dochází v rámci počítačového systému.

Možnosti obchodování pro účastníky trhu s elektřinou se neustále rozvíjí. Od roku 2004 je k dispozici možnost provádět obchodní transakce na vnitrodenním trhu s elektřinou a na vyrovnávacím trhu s regulační energií.

Cílem vnitrodenního trhu s elektřinou je nabídnout účastníkům (subjektům zúčtování) možnost upravit si své obchodní pozice ještě po uzavření OKO a tedy blíže reálnému času dodávky. Vnitrodenní trh je realizován formou internetové vývěsky, kde mohou účastníci anonymně podávat a akceptovat nabídky na odběr nebo dodávku elektřiny.

Cílem vyrovnávacího trhu s regulační energií je poskytnout provozovateli přenosové soustavy nástroj k zajištění regulační energie i od jiných subjektů (subjektů zúčtování), než jsou poskytovatelé podpůrných služeb, čímž by mělo dojít ke snížení čerpání objemu podpůrných služeb ke krytí systémové odchylky. Vyrovnávací trh je rovněž realizován formou internetové vývěsky, kde mohou účastníci anonymně podávat nabídky na odběr nebo dodávku a provozovatel přenosové soustavy je bude na základě respektování principu nejnižších nákladů respektovat.

Trh s podpůrnými službami organizuje provozovatel přenosové soustavy ve formě ročních, měsíčních aukcí a denního trhu na základě nabídky a poptávky¹¹.

¹¹ ČEZ, Encyklopedie energetiky: Energie ze všech stran. s. 48

3.1.4. Ceny elektřiny

Celková cena za elektřinu se skládá z několika položek. Cena elektřiny pro oprávněného zákazníka se skládá ze dvou základních částí:

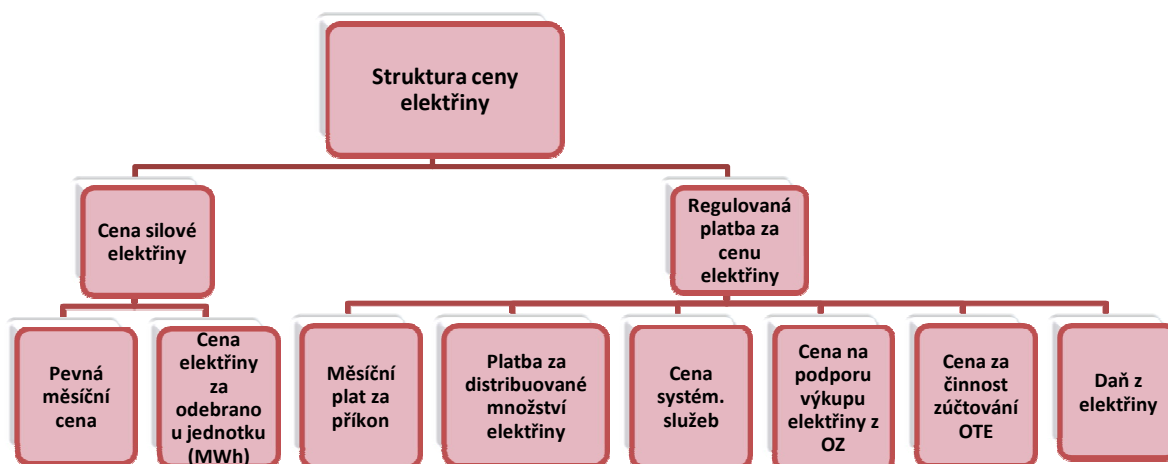
I. Cena silové elektřiny, která se skládá z následujících položek:

- pevná měsíční cena,
- cena elektřiny za odebranou jednotku (MWh).

II. Regulovaná platba za dopravu elektřiny, která je určena takzvanou pevnou cenou distribuce. Pevná cena distribuce se skládá z následujících položek:

- měsíční plat za příkon,
- platba za distribuované množství elektřiny,
- daň z elektřiny,
- cena systémových služeb,
- cena na podporu výkupu elektřiny z obnovitelných zdrojů,
- cena za činnost zúčtování Operátora trhu s elektřinou, a. s. (OTE).

Obrázek č. 3: Struktura ceny elektřiny

Zdroj: vlastní zpracování

Na ceně elektřiny se ze 45 % podílí částka za distribuci, 30 – 40 % ceny tvoří cena silové energie, 4 až 10 % ceny tvoří marže dodavatele elektřiny, 5 % ceny tvoří cena systémových služeb a zbylých 7 % ceny tvoří ostatní platby.

Systemovými službami se rozumí činnosti, které vykonává ČEPS, a. s. Jedná se převážně o zajištění rovnováhy mezi výrobou a spotřebou elektřiny v každém okamžiku.

Cena za distribuci (dopravu) elektřiny je dána cenovými rozhodnutími Energetického regulačního úřadu.

Daň z elektřiny je pevná částka, která je daná Cenovým rozhodnutím Energetického úřadu. V roce 2010 tato částka činila 28,30 Kč za 1 megawatthodinu (MWh).

Ceny elektřiny na liberalizovaném trhu mají více částí. První z nich, cenu za dopravu elektřiny, stanovuje Energetický regulační úřad cenovými rozhodnutími na základě podkladů předložených provozovateli sítí. Energetický regulační úřad nestanovuje cenu zcela libovolně. Pravidla pro stanovení těchto cen jsou předem určena legislativou. Energetický regulační úřad také stanovuje cenu systémových služeb, cenu za činnosti Operátora trhu s elektřinou a výši příspěvku k ceně elektřiny na podporu výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů a z kombinované výroby elektřiny a tepla a z druhotných zdrojů elektřiny. Cenu silové elektřiny, která je předmětem obchodní soutěže, si stanovuje každý obchodník s elektřinou sám¹².

3.2. Trh s plynem

3.2.1. Účastníci trhu s plynem

Energetický zákon uvádí následující účastníky trhu s plynem:

- a) výrobci plynu,
- b) provozovatel přepravní soustavy,
- c) provozovatelé distribučních soustav,
- d) provozovatelé podzemních zásobníků plynu,
- e) obchodníci s plynem,
- f) zákazníci,
- g) operátor trhu.

¹² Skupina ČEZ: Skladba ceny elektřiny [online]. 2010. Dostupné z WWW: <<http://www.cez.cz/cs/pro-zakazniky/caste-otazky/skladba-ceny-elektriny.html>>.

Registrovaným účastníkem trhu s plynem je každý účastník trhu, který je registrován v systému operátora trhu a je mu operátorem trhu přiděleno registrační číslo (ID) a kód EAN (13ti místné číslo).

3.2.2. Smlouvy mezi účastníky trhu s plynem

Smlouvy mezi účastníky trhu s plynem jsou také upraveny energetickým zákonem, který uvádí následující typy smluv:

- smlouva o dodávce plynu,
- smlouva o sdružených službách dodávky plynu,
- smlouva o připojení,
- smlouva o přepravě plynu konečným zákazníkům na území České republiky.

Smlouva o dodávce plynu

Smlouvou o dodávce plynu se zavazuje dodavatel dodávat jinému účastníkovi trhu s plynem plyn vymezený množstvím a časovým průběhem odběru plynu, jinak typovým diagramem, a tento jiný účastník trhu s plynem se zavazuje zaplatit za něj dohodnutou cenu.

Smlouva o sdružených službách dodávky plynu

Smlouvou o sdružených službách dodávky plynu se zavazuje výrobce nebo obchodník s plynem dodávat plyn a zajistit na vlastní jméno a na vlastní účet přepravu plynu, distribuci plynu, uskladnění plynu. Oprávněný zákazník se zavazuje zaplatit dohodnutou cenu.

Smlouva o připojení

Smlouvou o připojení se zavazuje provozovatel přepravní nebo distribuční soustavy připojit k přepravní nebo distribuční soustavě zařízení výrobce, provozovatele jiné distribuční soustavy nebo konečného zákazníka a umožnit dodávku plynu.

Smlouva o distribuci plynu

Smlouvou o distribuci plynu se zavazuje provozovatel distribuční soustavy dopravit pro výrobce, obchodníka s plynem nebo oprávněného zákazníka sjednané množství plynu.

3.2.3. Obchod na trhu s plynem

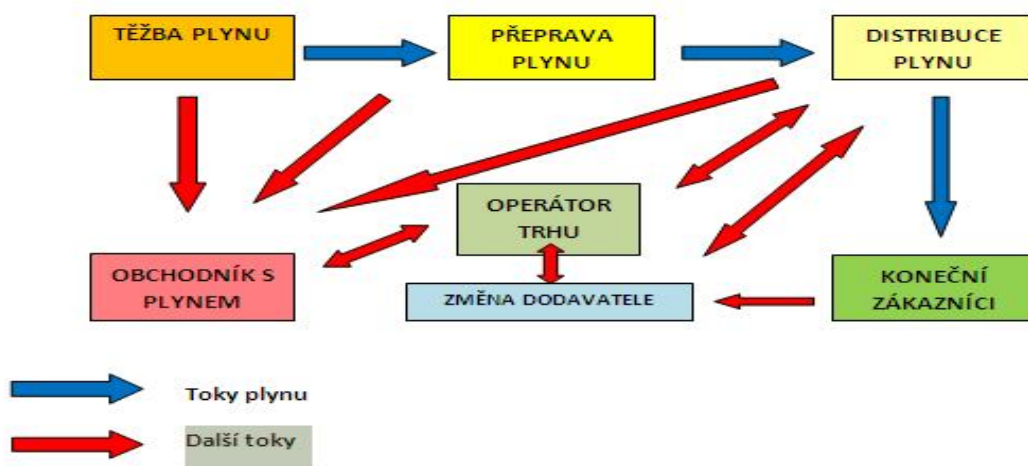
Stejně tak jako u obchodu s elektřinou se většina plynu nakupuje na základě bilaterálních (dvoustranných) obchodů, například mezi výrobcem a konečným spotřebitelem nebo mezi výrobcem a obchodníkem a hlavně mezi obchodníkem s plynem a konečným spotřebitelem. I tyto obchody se uzavírají na delší časové období, kterým může být týden, měsíc, rok nebo ve smlouvě není uvedena doba ukončení obchodu.

S plynem se stejně jako s elektřinou obchoduje na komoditních burzách ve formě finančních produktů, kterými jsou například opce nebo forwards. Opcí se rozumí smlouva mezi prodávajícím a kupujícím, která dává kupujícímu právo, neukládá mu však povinnost, prodat nebo koupit od prodávajícího konkrétní aktivum, v našem případě zemní plyn, za konkrétní cenu kdykoliv až do data vypršení doby, na kterou byl kontrakt sjednán. Forward je jedním z nejčastěji používaných a nejjednodušších finančních derivátů. Jde o nestandardizovaný termínový kontrakt zavazující k plnění obě smluvní strany, jež se mezi sebou dohadují na konkrétních podmínkách obchodu individuálně.

Dalším možným způsobem obchodování s plynem je obchodování na vnitrodenním trhu s plynem, kterému se také říká spotový trh. Tento trh má krátkodobý charakter, je organizovaný operátorem trhu, u nás jím je OTE, a. s. .

3.2.4. Principy fungování trhu s plynem

Obrázek č. 4: Principy fungování trhu s plynem

Zdroj: vlastní zpracování

3.2.5. Ceny plynu

Konečná cena za dodávky zemního plynu se odvíjí od aktuálních cen vybraných komodit na světových trzích a je také vázána na kurz dolaru ke koruně a na vývoj světové ceny ropy a ropných derivátů.

Konečná cena za dodávky zemního plynu se skládá z několika položek. Cena za dodávku plynu se skládá ze dvou základních částí:

I. Cena za dodaný zemní plyn:

- cena za dodanou energii,
- cena za strukturování,
- cena za přepravu.

II. Cena za distribuci plynu:

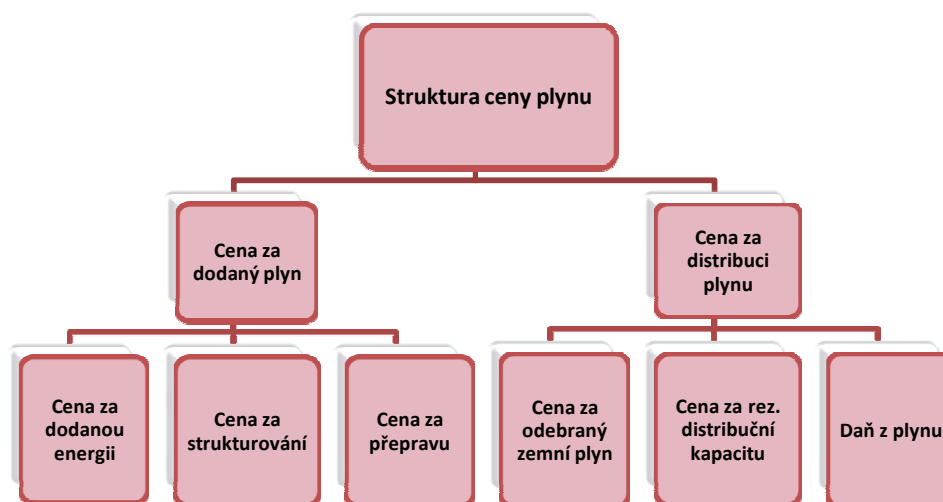
- cena za množství plynu přenesené distribuční soustavou,
- cena za rezervovanou distribuční kapacitu,
- daň z plynu¹³.

Strukturováním dodávky plynu se rozumí zajištění sezónního charakteru dodávek na základě potřeb zákazníka.

Ceny za dodanou energii a ceny za strukturování jsou předmětem obchodní soutěže, nejsou regulovány Energetickým regulačním úřadem. Tyto ceny jsou určovány na základě cenové politiky jednotlivých obchodníků s plynem. Cena za přepravu, cena za odebraný zemní plyn a cena za denní (měsíční, klouzavou) rezervovanou kapacitu je regulována Energetickým regulačním úřadem.

¹³ Šetříme energii: Ceny energií [online]. 2010. Dostupné z WWW: <<http://www.setrimenergii.cz/ceny-energii/ceny-zemniho-plynu.html>>.

Obrázek č. 5: Struktura ceny plynu

Zdroj: vlastní zpracování

Na ceně plynu se z 50 až 70 % podílí cena za danou komoditu, 17 % tvoří cena za distribuci plynu, marže dodavatele plynu tvoří 4 až 10 % ceny, po 3 % se na ceně podílí náklady na uskladnění, přepravu plynu a náklady na obchod.

3.3. Komoditní burzy

Komoditní burzy tvoří významný prvek tržní ekonomiky. Nenahraditelným posláním komoditních burz je zabezpečovat trh komodit, monitorovat nabídku a poptávku a zejména působit na utváření reálné cenové hladiny jednotlivých komodit. V řadě případů plní komoditní burzy delegované úkoly státní správy v oblasti zabezpečení obchodu se strategickými komoditami a stát proto tyto subjekty podporuje.

Komoditních burz je po světě celá řada a jejich hlavním smyslem je poskytnout vysoce seriózní a spolehlivé prostředí pro realizaci a zúčtování obchodů, dohlížet nad obchodními praktikami a garantovat probíhající obchody. Prostřednictvím komoditních burz může obchodovat v podstatě kdokoli – vždy však prostřednictvím brokera, brokerské společnosti, který má na dané burze své zástupce.

V Evropě jsou nejvýznamnějšími komoditními burzami s elektřinou následující burzy:

- European Energy Exchange AG (Německo),
- EPEX Spot (Francie),
- Nord Pool Spot AS (Norsko),
- Powernext (Francie),

Na území České republiky můžeme v oblasti energetiky obchodovat na Power Exchange Central Europe (PXE), a. s., dříve Energetická burza Praha a na Českomoravské komoditní burze Kladno (ČMKBK), a. s..

PXE, a. s. byla založena 5. března 2007. Zakládajícím subjektem této burzy je Burza cenných papírů Praha, a. s.. ČMKBK, a. s. vznikla v roce 1995. Energetická burza v rámci ČMKBK byla spuštěna 11. listopadu 2002.

4. Současná situace na trhu

Liberalizace trhu

Jedním z cílů liberalizace trhu s elektřinou a plynem bylo zajistit možnost odběratele zmíněných komodit vybrat si takového dodavatele, který ho svou cenovou nabídkou a nabídkou doprovodných služeb dokáže nejlépe oslovit.

Na základě zákona o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích došlo v České republice od 1. ledna 2007 k plnému otevření trhu s plynem.

Trh s elektřinou byl postupně otevírán od roku 2002 pro jednotlivé kategorie odběratelů a v průběhu let lze na trhu vysledovat trendy charakterizující obchodní strategie dodavatelů elektřiny. Původně si svého dodavatele elektřiny mohli vybírat pouze významní odběratelé, od roku 2006 tak mohou učinit všichni koneční zákazníci včetně domácností. Český energetický trh od této doby zažívá obrovský boom v oblasti nových obchodníků s elektřinou a plynem.

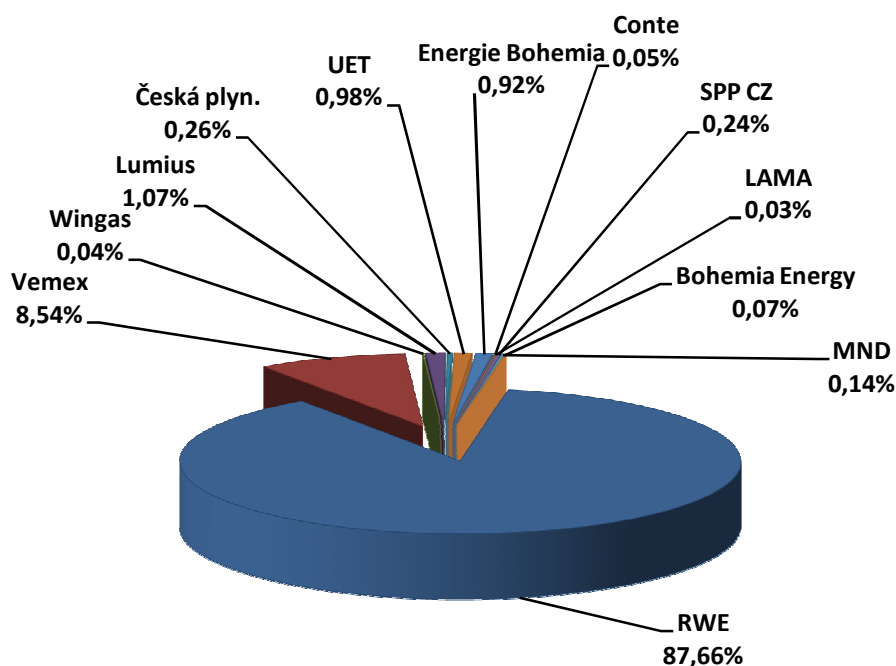
V prvních letech liberalizace se obchodníci soustředili především na největší odběratele, případně exportovali elektřinu nakoupenou na našem trhu do zahraničí. V předchozích dvou letech se projevila silící konkurence v segmentu středních odběratelů. V současné době roste počet obchodníků, kteří svou nabídku soustřeďují na domácnosti. Nejdříve se jednalo o společnosti, které se soustředily buď na prodej elektřiny, nebo na prodej plynu. Současný trend je takový, že se společnosti snaží s většími či menšími úspěchy orientovat na obchodování s oběma komoditami. Největší konkurence je mezi obchodníky, kteří dodávají elektřinu nebo plyn zákazníkům s velkou spotřebou v důsledku rozsáhlých výrobních programů a velikosti výroby. Jednotliví obchodníci se tak předhánějí se svými nabídkami, které jsou předmětem výběrových řízení. Potenciální zákazník si tak může vybrat tu nejoptimálnější nabídku služeb a cen, která minimalizuje náklady na výrobu a maximalizuje užitek z poskytovaných doprovodných služeb. V současné době se i tradiční dodavatelé jedné komodity (elektřiny nebo plynu) soustřeďují na dodávky druhé komodity.

Energetický regulační úřad k 1. lednu 2011 eviduje 323 držitelů licencí pro obchod s elektřinou a 122 držitelů licencí pro obchod s plynem.

Dovoz plynu

Zvyšuje se také počet obchodníků, kteří dovážejí plyn do České republiky. Mezi tradiční společnosti dovážejících plyn jsou společnosti RWE Transgas, a. s. a VEMEX, s. r. o.. Nováčky v dovozu plynu jsou např. Česká plynárenská, a. s., Lumius, s. r. o., CONTE, s. r. o., LAMA INVESTMENTS, a. s. a BOHEMIA ENERGY entity, s. r. o.. Tyto subjekty dovážely plyn hlavně z Norského království, ze Spolkové republiky Německo. V důsledku plynové krize z roku 2009 klesly dodávky z Ruské federace. O významu nových dovozců plynu vypovídá ukazatel tržní koncentrace Herfindahl-Hirschmanův index a jeho vývoj. Hodnota HHI na velkoobchodním trhu v roce 2008 byla 8 128, vlivem změn tržních podílů obchodníků se v roce 2009 snížila na 7 760, což však značí stále velmi koncentrovaný trh. Hodnota HHI má v současné době stále klesající tendenci.

Graf č. 1: Podíl dovozu zemního plynu do České republiky v roce 2009

Zdroj: Národní zpráva České republiky o elektroenergetice a plynárenství za rok 2009

Solární energie

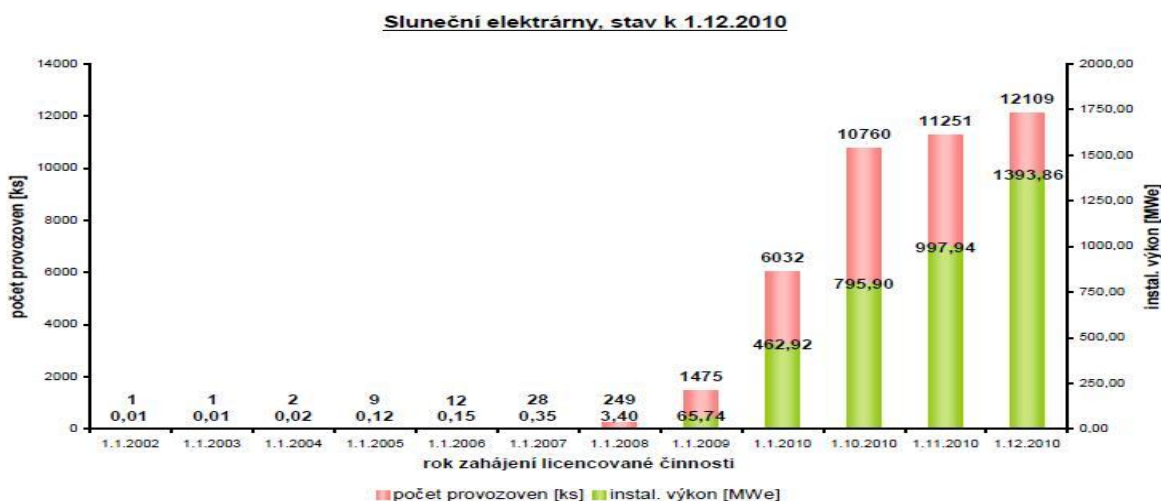
Solární zdroje energie jsou v současné době velmi populárním tématem. Česká republika se v rámci závazků vůči Evropské unii zavázala splnit cíl 8 % hrubé výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů na tuzemské hrubé spotřebě elektřiny k roku 2010. V této souvislosti vláda zavedla systém podpory výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie na principu výkupních cen nebo principu zelených bonusů a daňových úlev. Solární elektrárny se díky štědré dotační politice začaly rozvíjet velmi rychle. V roce 2010 se výkon českých fotovoltaických elektráren zvýšil téměř sedmkrát. Hnacím motorem, který urychloval výstavbu elektráren, byla obava ze snižování státní podpory na fotovoltaiku v roce 2011, a to především snižování garantovaných výkupních cen a zavedení daně z příjmu z provozu solárních elektráren a dalších obnovitelných zdrojů energie. Například za první dva týdny měsíce října roku 2010 se do rozvodné sítě připojilo více slunečních elektráren než za měsíc srpen. Důvodem této regulace je ochrana ceny elektřiny. Cena vzroste především proto, že kvůli skokovému zvýšení počtu solárních elektráren prudce vzroste i výše příspěvku na obnovitelné zdroje, které platí spotřebitelé ve svých vyúčtováních za elektřinu.

Od ledna 2011 pro solární elektrárny a další obnovitelné zdroje energie jako větrné nebo vodní elektrárny skončily tzv. daňové prázdniny. Platí to pro fyzické i právnické osoby, které vlastní solární elektrárnu jakýchkoliv rozměrů. Až doposud nemuseli majitelé solární elektrárny šest let od jejího spuštění platit žádné daně z příjmů. Vláda České republiky rozhodla, že z příjmů za výkup solární energie provozovatelé elektráren budou platit speciální daň ve výši 26 %.

V následujícím grafu č. 2 je zachycen vývoj počtu slunečních elektráren připojených do rozvodné sítě. Za prvních pár let historie fotovoltaiky v České republice je počet elektráren zanedbatelný. V roce 2002 byl počet provozoven roven 1, v dalším roce nedošlo k připojení další provozovny. V roce 2004 se připojila jedna elektrárna, v roce 2005 se připojilo 7 elektráren, v roce 2006 se připojily další 4 provozovny, v roce 2007 se připojilo dalších 16 provozoven. V roce 2008 došlo ke značnému zvýšení počtu slunečních elektráren na 249. V letech 2009 až 2011 došlo k rozsáhlému připojování dalších elektráren do sítě, které je přisuzováno podpoře výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů. Mezi lety 2009 a 2010 se počet provozoven zvýšil o 24, 45 %. V období od 1. ledna 2010 do 1. 12. 2010 došlo k nárůstu o 49 procent oproti roku 2009. Důvodem takového

masivního nárůstu bylo rozhodnutí vlády, že od začátku roku 2011 dojde ke snížení podpory a ke snížení výkupních cen.

Graf č. 2: Celkový počet připojených slunečních elektráren k 1. 12. 2010

Zdroj: Energetický regulační úřad – online. Dostupný z www.eru.cz

4.1. Postup změny dodavatele elektřiny

Od 1. ledna 2006 mají všichni odběratelé elektřiny právo vybrat si sami svého dodavatele elektřiny, a tím získali i právo ovlivnit část svých nákladů na odběr této energie. Jak již bylo v předchozím textu uvedeno, výsledná cena dodávky elektřiny se skládá z několika položek, z nichž některé jsou regulované Energetickým regulačním úřadem, jiné nikoliv. Mezi regulované složky ceny patří ceny za služby spojené s dopravou elektřiny od výrobce k jejímu spotřebiteli, tj. cena za distribuci, za systémové služby, cena na krytí nákladů spojených s podporou obnovitelných zdrojů. Významným podílem se na výsledné ceně dodávky podílí cena za vlastní komoditu, která je na otevřeném trhu s elektřinou předmětem obchodní soutěže. Cena silové elektřiny zásadním způsobem ovlivňuje zákazníka při volbě svého nového dodavatele. Výše ceny není regulována, závisí na nabídce obchodníků a výrobců elektřiny. Zákazník si tedy může mezi konkurenčními nabídkami vybrat tu, která pro něj bude nejvýhodnější.

Jak je patrné z následující tabulky č. 1, možnost změny svého dodavatele elektřiny plynu využilo značné množství zákazníků.

Tabulka č. 1: Počet změn dodavatele elektřiny

měsíc	Počet změn dodavatele elektřiny						
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Leden	2	269	1 677	2 544	12 061	18 997	19 525
Únor	0	13	284	142	5 202	7 988	3 111
Březen	1	25	283	487	4 564	4 818	4 658
Duben	1	23	116	1 498	3 737	3 706	8 858
Květen	1	6	12	1 106	3 923	5 223	5 076
Červen	1	0	80	972	869	2 828	6 284
Červenec	4	28	166	995	2 237	4 120	6 614
Srpen	1	2	197	529	2 299	1 705	7 290
Září	0	4	27	818	3 166	1 735	6 860
Říjen	0	24	26	444	1 422	2 493	8 940
Listopad	1	3	252	1 189	3 505	1 542	8 614
Prosinec	4	2	391	2 426	3 031	2 534	10 914
Celkem	16	399	3 511	13 150	46 016	57 689	77 216
Celkem 2003 - 2009	197 997						

Zdroj: CHEMIŠINEC, Igor A KOLEKTIV. Obchod s elektřinou.

Změna dodavatele elektřiny se dá shrnout do pěti základních kroků. Mezi tyto základní kroky patří:

- posouzení výhodnosti změny dodavatele,
- výběr vhodného dodavatele,
- podpis potřebných smluv,
- proces změny dodavatele,
- uskutečňování dodávky elektřiny od nového dodavatele.

V následujícím textu jsou podrobněji popsány jednotlivé kroky potřebné ke změně dodavatele elektřiny.

Posouzení výhodnosti změny dodavatele

Na současném trhu s elektřinou je mnoho obchodníků, kteří se snaží získat zákazníky tradičních dodavatelů. V případě, že potenciálními zákazníky jsou domácnosti, v první řadě se obchodníci snaží na sebe upozornit a dostat se do povědomí lidí. Činí tak formou masivní reklamy ve veřejných médiích, doručují informační letáčky do poštovních schránek, využívají služeb telefonních operátorů, nebo potenciální zákazníky navštěvují přímo v místě jejich bydliště. Cena pro segment domácností je ve většině případů pro

všechny stejná. V případě, že potenciálními zákazníky jsou velkoodběratelé, obchodníci se je snaží oslovit osobní návštěvou po telefonickém ohlášení nebo se účastní výběrových řízení, která jednotlivé podniky mohou vyhlásit. Ceny elektřiny a platební podmínky jsou v segmentu podniků velmi individuální. Cenové nabídky jsou vypracovávány s ohledem na konkrétní odběrovou charakteristiku odběrného místa zákazníka. Je v zájmu obchodníka, aby se snažil vyhovět požadavkům odběratele. Je téměř nemožné každému zákazníkovi vyhovět, proto jsou podmínky kontraktu často formou kompromisu.

Pro posouzení finanční výhodnosti změny dodavatele potřebuje mít odběratel více konkurenčních nabídek. Na stránkách různých internetových serverů je dostupné velké množství kalkulátorů plateb elektřiny, takový kalkulátor můžeme najít i na stránkách Energetického regulačního úřadu.

Výběr vhodného dodavatele

Pokud se zákazník v závislosti na posouzení výhodnosti změny dodavatele rozhodl pro změnu dodavatele, je vhodné se při výběru zaměřit na více potenciálních dodavatelů. Pro výběr vhodného dodavatele je nutné zohlednit i další skutečnosti než je cena elektřiny. Patří sem především obchodní a platební podmínky, které zahrnují délku výpovědní lhůty, další nabízené služby, aktuální ceník dodavatele, výše poplatku za změnu dodavatele, ujednání o tom, kdo převezme odpovědnost za odchylku, jakým způsobem lze ukončit smluvní vztah. Důležitými aspekty pro rozhodnutí je také dobrá pověst dodavatele a jeho finanční situace.

Podpis potřebných smluv

V okamžiku, kdy si zákazník vybere nového dodavatele, je nezbytné s ním uzavřít potřebné smlouvy. Zákazník může zvolit jednu ze dvou variant smluvních vztahů:

- smluvní vztah na dodávku silové elektřiny s obchodníkem a smluvní vztah na poskytnutí distribuce s distributorem,
- smluvní vztah pouze s obchodníkem – smlouva o sdružených dodávkách elektřiny – tato smlouva obsahuje jak poskytnutí distribuce, tak cenu silové elektřiny.

Ke smlouvám jsou přikládány platné obchodní podmínky.

Pro ulehčení procesu změny dodavatele, je možné udělit plnou moc v zastupování v rámci procesu změny dodavatele vybranému obchodníkovi. Ten pak může provést některé činnosti za zákazníka, čímž může být proces změny dodavatele urychlen v důsledku větších zkušeností obchodníka.

Proces změny dodavatele

Pokud zákazník podepíše plnou moc pro zastupování v procesu změny dodavatele, následující text se ho v podstatě netýká. V tomto případě uskuteční nový obchodník prostřednictvím zákazníka výpověď smlouvy u stávajícího dodavatele. Po fyzické výpovědi smlouvy probíhá výpovědní lhůta, po kterou zákazník elektřinu odebírá od původního dodavatele. V této výpovědní lhůtě souběžně probíhají technické činnosti spojené s procesem změny dodavatele. V případě, že zákazník nepodepíše plnou moc pro zastupování, je nezbytné, aby si celý proces vyřídil sám.

Uskutečňování dodávky elektřiny od nového dodavatele

Po proběhnutí všech úkonů zmíněných v předchozích odstavcích a uplynutí výpovědní lhůty dodává zákazníkovi elektřinu nový dodavatel. O této skutečnosti by měl být informován, stejně tak jako o skutečnosti, od kterého data byla skutečně zahájena dodávka od nového dodavatele.

4.1.1. Společnost BSJ Czech, s. r. o.

V následujícím textu je na konkrétním příkladě popsán postup změny dodavatele elektřiny společnosti BJS Czech, s. r. o..

Představení společnosti

Společnost BSJ Czech, s. r. o. se sídlem v Praze je český výrobce nábytku se specializací na kancelářský nábytek, zdravotnický nábytek a nábytek pro domovy sociální péče. Vlastní výroba nábytku je situována v Humpolci. Při výrobě společnost vychází z dlouhodobých zkušeností a ze zkušeností téměř 5 000 spokojených zákazníků a obchodních partnerů v České republice i v zahraničí.

Při výrobě rozsáhlého sortimentu nábytku využívá moderní stroje. Jediným zdrojem energie, který je pro výrobu potřeba, je elektřina. Z důvodu zvyšujících se cen ostatních vstupů, jako je materiál a mzdy dělníků, se vedení společnosti rozhodlo, že by

pro ni bylo ekonomičtější se porozhlédnout po jiném dodavateli elektřiny, který bude schopen nabídnout nižší cenu elektřiny, než současný dodavatel.

Technická specifikace odběrného místa

- odběrné místo: Central Trade Park 1575, 396 01 Humpolec,
- číslo odběrného místa: 6941125434,
- EAN OPM: 859182400100017477,
- rezervovaný příkon: 2,550 MW,
- roční spotřeba cca: 7 870 MWh,
- roční rezerv. kapacita: 1,200 MW.

Podle poslední zaslané faktury od současného dodavatele společnost Delta rozložila celkové množství odebrané elektřiny ve výši 7 870 MWh na jednotlivé kalendářní měsíce následovně:

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.
650	650	650	650	656	650	570	570	770	770	770	520

V dalším kalendářním roce společnost předpokládá stejnou velikost odbytu, tudíž předpokládá, že množství odebrané elektřiny bude shodné s odebraným množstvím za předchozí rok.

Výběr nového dodavatele elektřiny

Společnost BJS Czech, s. r. o. oslovila několik obchodníků s elektřinou, aby na základě technické specifikace, kterou jim poskytla, mohli učinit nabídky. Po pečlivém prostudování nabídek a obchodních podmínek jednotlivých obchodníků se vedení společnosti rozhodlo pro společnost:

Lumius, s. r. o., se sídlem ul. Míru 3267, 738 01 Frýdek-Místek, zapsaná v obchodním rejstříku u Krajského soudu v Ostravě, odd. C, č. vložky 27060, DIČ: CZ25911945, která je na základě pověření – plné moci zastoupená regionálním managerem.

Podpis potřebných smluv

Společnost BJS Czech, s. r. o. zvolila smluvní vztah pouze s obchodníkem, tudíž spolu sepiší smlouvu o sdružených službách dodávky elektřiny, která obsahuje jak poskytnutí distribuce, tak dodávku silové elektřiny. Tato smlouva se nachází v závěru práce v přílohách.

S obchodníkem se vedení společnosti dohodlo, že spolu sepiší plnou moc pro zastupování v procesu změny dodavatele.

Před podpisem smlouvy o sdružených dodávkách elektřiny si obchodník vyžádal, aby si jeho budoucí zákazník sám uzavřel smlouvu o připojení k distribuční soustavě s místně příslušným provozovatelem distribuční soustavy. Po předložení této smlouvy byla podepsána smlouva o sdružených dodávkách elektřiny mezi BJS Czech, s. r. o. a Lumius, s. r. o..

Dodávka elektřiny bude na základě smlouvy uskutečňována od 1. ledna roku 2011.

Proces změny dodavatele

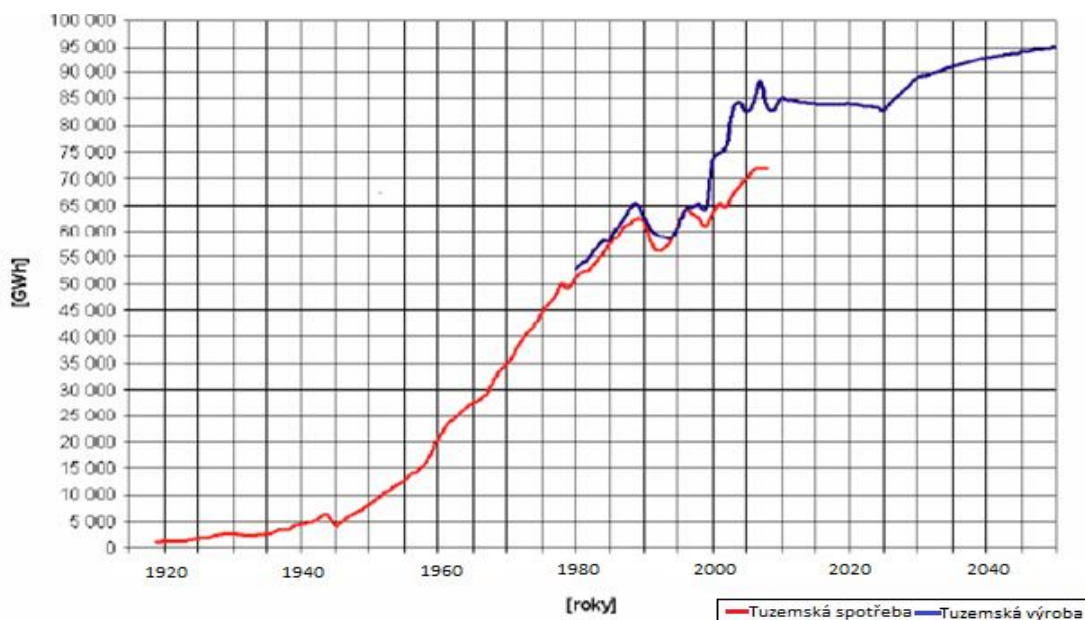
Jelikož byla mezi smluvními stranami sepsána plná moc pro zastupování, obchodník ve stanovené lhůtě provedl výpověď smlouvy u stávajícího dodavatele a zahájil technické činnosti s procesem změny dodavatele.

5. Budoucí vývoj na trhu

Elektřina

Po postupném odeznívání krize v celosvětovém hospodářství, kdy v důsledku uzavírání velkých výrobních podniků došlo k rapidnímu snížení spotřeby energie, dochází a dále bude docházet k narůstající spotřebě elektřiny. Na rozdíl od předchozích let můžeme do budoucna očekávat přebytek nabídky elektřiny na velkoobchodním trhu a s tím související pokles cen elektřiny na komoditních burzách. Státní energetická koncepce předpokládá, že domácí zdroje energie včetně obnovitelných zdrojů zajistí stabilizaci cen energie a jejich udržení na rozumné úrovni.

Graf č. 3: Vývoj výroby a spotřeby elektřiny v České republice od roku 1910

Zdroj: Aktualizace státní energetické koncepce. Dostupné z www.mpo.cz

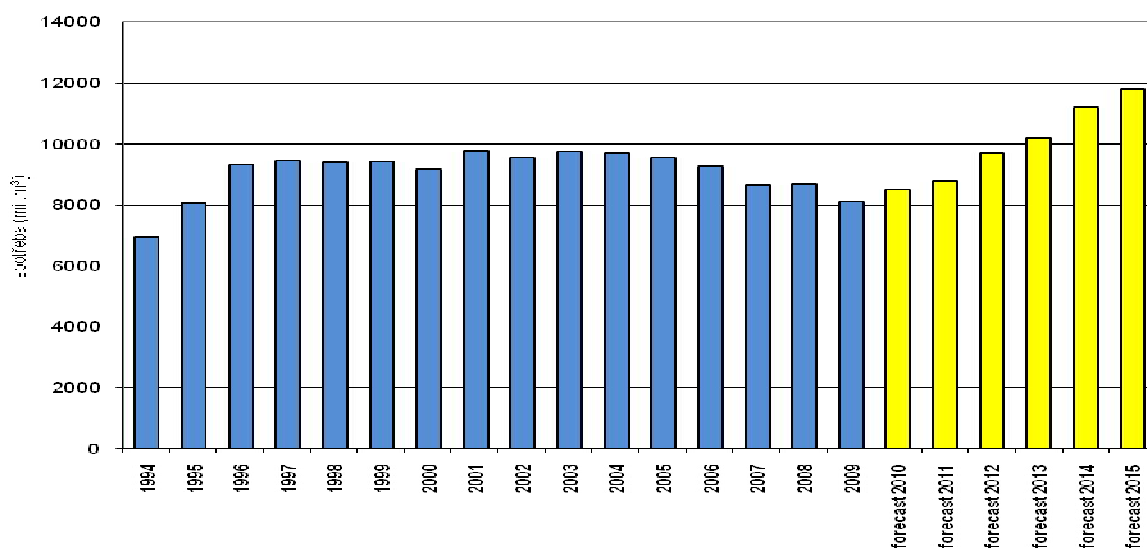
Současný energetický mix ČR je založen na vysokém využití domácích zdrojů primární energie. Výroba elektřiny vykazuje vysokou míru soběstačnosti, kdy čistá výroba elektřiny z domácích zdrojů z 96 % pokrývá domácí spotřebu. Převážná většina elektrické energie se u nás vyrábí z černého a hnědého uhlí a jaderného paliva. Česká vláda se proto zavázala, že podíl výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie na celkové spotřebě se k roku 2020 zvýší na 13 %, k roku 2030 na 17 % a k roku 2050 na 23 %. Aby Česká

republika tyto závazky mohla nadále plnit, dá se předpokládat, že bude pokračovat systémem podpory výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů.

Plyn

Plynárenské firmy pro nadcházející období předpovídají výrazný nárůst spotřeby plynu v České republice. Důvodem jsou plánované výstavby elektráren, které budou vyrábět elektrickou energii z plynu. ČEZ, a. s. plánuje výstavbu plynových elektráren v celém regionu, kde působí. V České republice plánuje výstavbu elektrárny v Počeradech do roku 2013, v lokalitě Mělník do roku 2017 a v lokalitě Úžín. Firmy dále očekávají značné oživení české ekonomiky, příliv nových investorů a kapitálu, kteří pro zajištění svých podnikatelských aktivit budou potřebovat ve svých výrobcích elektřinu nebo plyn. Aby k příchodu nových investorů došlo, budou muset plynárenské společnosti obnovit důvěru v bezpečnost dodávek plynu po plynové krizi v roce 2009, kdy Rusko přestalo kvůli sporům s Ukrajinou transportovat plyn do 18 zemí západní Evropy.

Graf č. 4: Vývoj spotřeby plynu v České republice do roku 2015

Zdroj: ČEZ. Dostupné z www.cez.cz

Česká republika je z 80 až 85 % závislá na dovozu plynu z Ruska, zbytek tvoří plyn z Norska. Evropská unie chce dále zvýšit spolehlivost dodávek plynu novými plynovody z různých oblastí zdrojů zemního plynu. Jedním z těchto projektů je dosud nepostavený plynovod Nord Stream, který má po dně Baltského moře přivádět ruský plyn do Německa. Dalšími projekty je německý plynovod OPAL a český plynovod Gazella. Oba plynovody

jsou prodloužením plynovodu Nord Stream, jehož prostřednictvím bude plyn přepravován přes Německo až do České republiky. I přesto, že je bezpečnost dodávek plynu u nás jedna z nejvyšších v Evropě, odborníci hledají jiné cesty dodávek plynu do Evropy, než jsou ruské dodávky. Pro Evropskou unii, tudíž pro Českou republiku také, je významnějším projektem plánovaná výstavba plynovodu Nabucco, který má podle plánu snížit závislost EU na ruských dodávkách plynu. Snahou je tak zabránit opakování plynové krize z roku 2009. Pro naši republiku je velmi důležitý plynovod z rakouského Baumgartenu. Tento plynovod zajistí České republice přímé napojení na další likvidní trh s plynem.

Ceny pro velkoobchodní odběr včetně služeb jsou ve státech Visegrádu vyšší než v západní Evropě. Výše ceny plynu proto do České republiky přiláká na trh s plynem další konkurenční obchodníky včetně těch zahraničních. Vývoj ceny plynu je závislý na pohybu ceny ropy a na kurzu amerického dolaru. Z tohoto důvodu se budou ceny zemního plynu nadále měnit v závislosti na růstu světových ekonomik.

6. Vyhodnocení a vlastní návrhy

Problematika energetiky je velmi rozsáhlá, zahrnuje mnoho činností, výrobou elektřiny a těžbou zemního plynu počínaje, obchodováním konče. Toto odvětví hospodářství je upraveno nepřehledným množstvím legislativních a jiných norem, u kterých dochází k poměrně časté novelizaci v závislosti na změnách podmínek v tomto odvětví. Podmínkou podnikání v energetických odvětvích je získání licence pro daný předmět podnikatelské činnosti, pro jejíž získání musí žadatel splnit mnoho specifických podmínek. Velký důraz je kladen na odbornou způsobilost a léta praxe v oboru.

Existuje mnoho způsobů, kterými se dá s danými komoditami obchodovat a spousta smluv, kterými se dají tyto kontrakty uzavřít. K nejčastějšímu nákupu a prodeji dochází na základě bilaterálních obchodů, které se uzavírají na delší časové období. S elektřinou a plynem se rovněž obchoduje na komoditních burzách ve formě finančních produktů. V České republice tak můžeme učinit na Power Exchange Central Europe, a. s. nebo na Českomoravské komoditní burze Kladno, a. s..

Od dob, kdy došlo k liberalizaci trhu s elektřinou a plynem, zaznamenalo toto odvětví značný rozvoj. Počty obchodníků jsou rok od roku vyšší. Konkurenční boj je mezi nimi značný, aby se udrželi na trhu, musí vyvinout nemalé úsilí a mnohdy velké množství finančních prostředků. Často dochází k situacím, že jsou obchodníci ochotni vzdát se svých zisků, aby si svého zákazníka udrželi, a zákazníci tohoto svého postavení rádi využívají. Mnoho obchodníků se dostalo do finančních potíží a byli nuceni svou podnikatelskou činnost ukončit nebo dochází k fúzím se stabilnějšími prosperujícími společnostmi.

System podpory fotovoltaiky v České republice způsobil, že zde vyrostly solární parky obřích rozměrů. I přesto, že dochází k poklesu výkupních cen elektřiny ze solárních elektráren, poplatky na obnovitelné zdroje stále rostou, a tím hrozí riziko dalšího růstu cen elektřiny. Největší hrozbou, podle mého názoru, je množství dodávané energie do rozvodné sítě. V letním období, kdy je hodně slunečných dní, začnou všechny solární elektrárny najednou dodávat energii do sítě, dojde k jejímu přetížení a k následnému výpadku. Jako řešení bych navrhovala výrazné omezení podpory solárních elektráren a pozornost bych obrátila k jiným možným způsobům výroby energie, například k další modernizaci jaderné elektrárny Temelín a Dukovany a podpoře výroby elektřiny ze zemního plynu.

Právo změny dodavatele elektřiny a plynu rok od roku využívá čím dál více zákazníků. Proces změny dodavatele pro domácnosti není pro laika nijak náročný, na základě plné moci všechny potřebné procedury může provést obchodník. Při změně dodavatele pro podniky a organizace jsou na zákazníky kladeny jisté nároky ohledně technických specifikací odběrných míst a energetické terminologie.

Závěr

Cílem této bakalářské práce bylo charakterizovat obchod s elektřinou a plynem na území České republiky včetně podmínek podnikání v energetickém odvětví v České republice, seznámit se se specifiky obchodu s elektřinou a plynem, zhodnotit současnou situaci a budoucí vývoj na českém trhu a na konkrétním příkladu odběratele zmiňovaných komodit nastínit postup změny dodavatele elektrické energie.

První část bakalářské práce byla věnována legislativě, která upravuje problematiku obchodu s elektřinou a plynem na území České republiky. Pomocí jednotlivých právních aktů je zde definován předmět podnikání v energetických odvětvích, pojem dodavatel poslední instance a podmínky získání licence pro podnikání v energetických odvětvích.

Další část byla věnována charakteristice obchodování s danými komoditami. Jsou zde uvedeni účastníci jednotlivých trhů a smlouvy, které spolu mohou uzavřít, typy obchodů na energetických trzích, struktury cen komodit. Pozornost je věnována evropským a českým komoditním burzám, kde je možné s danými komoditami obchodovat.

Poslední část práce byla věnována zhodnocení současné situace a odhadu budoucího vývoje na trhu. Díky liberalizaci trhu s elektřinou i plynem má každý odběratel těchto energií možnost vybrat si svého dodavatele. Praktická část byla věnována procesu změny dodavatele elektřiny. Ze zjištěných skutečností vyplývá, že této možnosti každým rokem využívá mnoho odběratelů. Po prostudování jednotlivých kroků, které je pro změnu dodavatele nutné provést, je zde sepsána smlouva o sdružených službách dodávky elektřiny konkrétní společnosti s obchodníkem s elektřinou. V případě, že se budoucí odběratel rozhodne s obchodníkem sepsat plnou moc pro zastupování v procesu změny dodavatele, veškeré potřebné kroky, které jsou pro změnu dodavatele potřeba vykonat, provede tento obchodník. Ten ve stanovené lhůtě provede výpověď smlouvy u stávajícího dodavatele a zahájí technické činnosti s procesem změny dodavatele, které je nutné provést, než bude moci novému odběrateli danou komoditu dodávat. Na laickou veřejnost nejsou s procesem změny dodavatele kladeny velké nároky, velkoodběratelé by měli znát technickou specifikaci odběrného místa a zběžně se orientovat v energetické terminologii.

Seznam použité literatury

Literatura:

- [1] ČSN 34 5101. Základní názvosloví v elektrotechnice. Praha: ÚNM, 1971. 142 s.
- [2] KADRNOŽKA, Jaroslav. *Energie a globální oteplování: Země v proměnách při opatřování energie*. Vydání první. Brno: VUTIUM, 2006. 189 s. ISBN 80-214-2919-4.
- [3] MACHKOVÁ, Hana, et al. *Mezinárodní obchod a marketing*. 1. Praha: Grada Publishing, 2002. 268 s. ISBN 978-80-7400-112-3.
- [4] MUSIL, Petr. *Globální energetický problém a hospodářská politika*. Praha: C. H. Beck, 2009, 224 s. ISBN 978-80-7400-112-3.
- [5] CHEMIŠINEC, Igor. MARVAN, Miroslav. NEČESANÝ, Jakub. SÝKORA, Tomáš. TŮMA, Jiří. *Obchod s elektřinou*. Příbram: CONTE, s. r. o. 203 s. ISBN 978-80-254-6695-7.
- [6] Skupina ČEZ, *Encyklopedie energetiky: Energie ze všech stran*, Vydání druhé. Praha: ATYPO, s. r. o., 2003. 56 s.
- [7] TOMEK, Gustav, et al. *Marketing v energetice*, Vydání první. Praha: Grada Publishing, 2002. 246 s. ISBN 80-247-0370-X.
- [8] WILLIAMS, Larry. *Kompletní průvodce obchodováním komodit*. Praha: CFV, 2009. 280 s. ISBN 978-80-903874-2-3.
- [9] Zákon č. 458/2000 Sb.: *o podmínkách a o výkonu státní správy v energetických odvětvích* a o změně některých zákonů. Sbírka zákonů Česká republika. 2009.
- [10] Zákon č. 455/1991 Sb.: *o živnostenském podnikání*. Sbírka zákonů Česká republika. 1991.

Internetové zdroje:

- [11] ČEPS, a. s. [online]. 2010. Dostupné z WWW: <www.ceps.cz>.
- [12] Českomoravská komoditní burza kladno, a. s. [online]. 2010. Dostupné z WWW: <http://www.cmkbk.cz/>
- [13] ČEZ, a. s. [online]. 2010. Dostupné z WWW: <www.cez.cz>
- [14] Energetické centrum [online]. 2010. Dostupné z WWW: <<http://www.energetickecentrum.cz>>.

- [15] Energetický regulační úřad [online]. 2010. Dostupné z WWW: <<http://www.eru.cz/>>
- [16] E.ON: Slovník pojmů [online]. 2010. Dostupné z WWW: <http://www.eon.cz/cs/info/terms_dictionary.shtml>.
- [17] Ministerstvo průmyslu a obchodu [online]. 2010. Dostupné z WWW: <www.mpo.cz>.
- [18] Národní zpráva České republiky o elektroenergetice a plynárenství za rok 2009 [online]. Dostupné z WWW: <www.mpo.cz>.
- [19] OTE, a. s. [online]. 2010. Dostupné z WWW: <www.ote-cr.cz>
- [20] PRE: Přenosová soustava v ČR a její začlenění v EU [online]. 2010. Dostupné z WWW: <<http://www.pre.cz/velkoodberatele/pre-aktualne/prenosova-soustava-v-cr-a-jeji-zacleneni-v-eu.html>>
- [21] PXE, a. s. [online]. 2010. Dostupné z WWW: <<http://www.pxe.cz/>>
- [22] Skupina ČEZ: Skladba ceny elektřiny [online]. 2010. Dostupné z WWW: <<http://www.cez.cz/cs/pro-zakazniky/aste-otazky/skladba-ceny-elektriny.html>>.
- [23] Státní energetická koncepce – aktualizace [online]. 2010. Dostupné z WWW: <<http://www.mpo.cz/dokument5903.html>>
- [24] Šetříme energii: Ceny energií [online]. 2010. Dostupné z WWW: <<http://www.setrimenergii.cz/ceny-energii/ceny-zemniho-plynu.html>>.

Seznam obrázků

Obrázek č. 1 Vertikálně integrovaný systém	15
Obrázek č. 2 Schéma liberalizovaného trhu s elektrickou energií	16
Obrázek č. 3 Struktura ceny elektřiny	23
Obrázek č. 4 Principy fungování trhu s plynem	26
Obrázek č. 5 Struktura ceny plynu	28

Seznam grafů

Graf č. 1 Podíl dovozu zemního plynu do ČR v roce 2009	31
Graf č. 2 Celkový počet připojených slunečních elektráren k 1. 12. 2010	33
Graf č. 3 Historický vývoj spotřeby elektřiny v ČR	39
Graf č. 4 Vývoj spotřeby plynu v ČR do roku 2015	40

Seznam tabulek

Tabulka č. 1 Počet změn dodavatele elektřiny	34
--	----

Seznam příloh

Příloha č. 1 Smlouva o sdružených dodávkách elektřiny	48
---	----